

toistekin koska ei täällä isommat mitään kirjota lehteen.

Toveruudella,

LYYLI PELTONEN.

GARDNER, MASS.

Ei ole pitkään aikaan näkynyt Toverittareissa Gardnerin Ihanneliiton toiminnasta.

Me olemme alkaneet uuden toiminnan tarmokkaasti. Me pidimme joulukuun sunnuntai-iltojen ohjelmien kanssa. Se onnistuikin hyvin. Siellä oli paljon ohjelmaa. Haalilla oli paljon yleisöä ja oli se hyvin tyytyväisen näköistä ohjelman lopussa.

Ihanneliiton puolesta,
ELLI MIETTINEN.

PLANT CITY, FLA.

Nyt ensikerran tervehdän Toveritarta ja sen lukijoita.

En luule, että tällä paikkakunnalla on ollut ennen kirjoituksia Toverittareissa, en ainakaan ole nähnyt sillä ajalla, kun olen sitä lukenut.

Täällä ei ole minikäänlaista suomalaista koulua, sillä täällä seudulla ei ole kuin viisi suomalaista perhettä.

Toisten lapset käyvät maalaiskoulussa. Minä käyn kaupungin koulua ja olen ainoa suomalainen siinä koulussa. Minun koulussani on oppilaita jotain 300 ja opettajia on 24.

Olen 10 v. vanha ja olen kuudentoista luokalla.

Minun kuolulle on puolitoista vuotta matkaa ja minä tuljen polkupyörällä ja tykkään ajaa pyörällä tiili- tiellä.

Olen ainoa lapsi meidän perheessä. Täällä on heit appelsiinin kokonaisia yllä ja mansikan noukkimaisia nyt alkua.

Minun isäni viljelee mansikoita ja kaikenmoisia juuri- ja palkokasveja ja minullakin on pieni mansikkamaa, josta saan paljon mansikoita.

Ilmat ovat olleet tänä talvena kylmemmät kuin meidän aikana on ollut. Me olemme täällä ollut ikk kuusi vuotta. Toivottavasti,
TYTYNE MÄKI.

CAPELLA, CAL.

Tervehdys kaikille pienille tytöille ja pojille ja kaikille Toverittaren lukijoille.

On kulunut pitkä aika, kun olen kirjoittanut lastenosastoon täällä suomalaisen yhteisjärjestelmän.

Meillä lapsilla meni kesä aivan huomaamatta leikkessä ja uudessa, ja oltiin oikein hauskaa ja virkistävää nauttia luonnon tarjoamasta vapaudesta. Kesää on seurannut talvi, vain sekun on ollut mitkä kauniit tähän asti, joten on ollut hyvä kukaan koulussa. Meillä on matka kouluun jotain puolitoista mailia ja koviilla sateilla on se koko valkea kävällä.

Minä olen kahdenkymmenen vuoden vanha ja olen viimeisessä luokassa kansakoulua ja toivon pääseväni läpi tällä lukukaudella. Enkä tiedä vielä varmaan, voinko jatkaa koulunkäyntiä pitemmällä, oltiin kyllä halukas lakkamaan vielä, vaan sen kai määräävät taloudelliset olosuhteet.

Meillä ei ole täällä aikaisilla eikä lapsilla mitään yhteisjärjestelmää, johon tui kai siltä, että on erivät mieltä piteet eli toisin sanoen erilainen näkökanta asioista, ja ehkä puuttuu toimivaa eli toimeenpanevaa voimaa, mutta kun me pienet kasvamme suuri, niin toivon, että seuraamme mekin aikaamme.

Saimi Pukema.

BERKELEY, CAL.

Haloo kaikki Toverittaren lukijat!

Minä en ole ollut koulussa viikkoon. Minun nieluriset ja sammat otettiin pois periantaina, tammik. 12 p. Ne ovat kipeät, ei voi nielä mitään kovaa, se loukkaa, vaikka joutuu. Sunnunt. 29 p. tammik. lapsi-orkesteri menee kuvaan ja siellä on sitten niiden soittokeuhot. Minä menen puolisten jälkeen kun muut menevät. Jokainen vie rahaa, että maksaa kaaramaksun ja 5-10 senttiä siihen, että saadaan ne postikortit maksaa. Jokainen voi ostaa, jos haluaa. Me ostmme joitakin. Minä en tiedä, kuinka paljon ne maksavat yksi.

Täällä on Ihanneliitto-koulu. Minä en päässyt viirre kerralla, mutta koetan mennä tällä kerralla. Minä olin haalilla jouluk. 24 p., kun siellä oli lasten illama. Siellä oli laulua lasten orkesterilla, 2 runoa, soittoa, kertomuksia ja paljon muuta hauskaa. Meillä oli pukka, mutta se sanot, että sen pitää joutua viemään tavarolta toiseen paikkaan. Se antoi kädin.

Täällä on ollut oikein lämpimät päivät. Tänäpäivänä on kova tuuli. Minä tykkään käydä pyhäkoulu, kun meidän vanhempamme haaveavat meidän oppia suomenkielen akkosia, sitä varten kun englanninkielisessä koulussa opetetetaan päin vastoin tätä maailmaa. Ne opettavat meidät taussimaan kapitalismin pillin mukaan. Meidän tytöt, jotka ovat minun luokassani, rupeavat tekemään keittoesilinoia. Nyt me en siksi parsimme, kun ei kukaan tuonut lanka. Meidän pitää viedä sukun, jonkunlaisen, että voi leikata reihin ja kun me opinne, niin me viemme hyvän sukun ja parsimme. Minä luulen, että minä pääsen kesä-lehdille sinne Fort Braggiin.

Minä toivotan hauskaa talvea kaikille Toverittaren lukijoille.
Aune Kovakka.

THORHILD, ALTA.

Haloo, Anna-täti. Tämä on ensi kerta, kun Kirjotan Toverittareen. Minä olen 12 vuoden vanha. Minulla on kaksi veljeä. Eivät he vielä käy koulua. Täällä on paljon lunta. Tämä on "home-standi"-konttia. Täällä ei ole suomenkielistä koulua, mutta minä olen itse oppinut suomenkielen. Englanninkieliseen kouluumme on 6 mailia. Meidän kouluumme on jo loppunut. Hauskaa uutta vuotta toivoon
John Jacobson.

ROCKY MOUNTAIN HOUSE, ALTA.

Nyt tervehdän ensi kertaa Toverittaren Lastenosastoa ja Anna-tätiä. Olen yhdeksän vuoden vanha ja käyn englanninkielistä koulua. Meillä oli koulun lopettajaiset 21 p. joulukuuta. Meillä oli paljon kaunista ohjelmaa. Minulla on kaksi veljeä ja kaksi sisaria. En ole ennen koskaan suomenkielisiä harjoittanut, vaan nyt koetan opetella. Lopuksi toivon onnellista uutta vuotta ja tarmokasta taisteluintoa kaikille pienille ja suurille Toverittaren lukijoille.
Niilo Raivio.

CROSBY, MINN.

Haloo Toverittaren lukijat, pienet ja suuret. Minä taas kirjoitan, koska täällä ei ole näkynyt toisten lasten kirjoituksia. Nyt meillä on se joulukin taas mennyt loppuun ja suuruineen. Me olimme jouluaatto-iltana haalilla ja siellä oli hauskaa. Siellä suomalaiset lapset antoivat ohjelmaa, ja se kuului niin hauskalta, kun lapset opettelevat lukemaan omaa äidinkieltään. Tuli sinne joulukinikin lahjoitukseksi ja muisti se minuakin siellä ja kävi se sillä aikaa kotonakin, kun me olimme haalilla. Nyt täällä on napsuhuja. Sanna Kananasto. Kirjoitakaan nyt toisetkin lapset täältä, mitä teillä on kirjoittamista. Onnellista uutta vuotta toivottaa
Elma Lantinen.

AURORA, OHIO.

Terve Toveritar!
Minä ensi kerran kirjoitan Toverittareen. Olen vasta kahdeksan vuoden vanha ja olen kolmannessa luokassa. Minä opettelen lukemaan suomea Toverittareista ja tykkään lukea lasten kirjoituksia. Täällä Aurorassa on sosialistiosasto, mutta jäsenluku on niin pieni, että ei voida perustaa Ihanneliittoa, joten suomenkielen oppiminen jää lasten vanhempien huoleksi, ja Toverittareista saa innostusta lukemiseen seurusteluun Lastenosaston kirjoituksia. Toivon onnea ja iloa tälle alkavalle uudelle Toverittaren pienille ja suurille lukijoille.
ELSI BJORKSTROM.

ENAVILLE, IDAHO.

Hyvää päivää. Toverittaren pienet ja suuret lukijat. Meillä oli joulukuusi ja joulupukki eihän illalla ja minä sain pienen rumpun, vasaran ja kättä. Siellä oli paljon kansaa. Mi-

niä lausui kolme runoa ja minä lauloin pikkutyttöjen kanssa. Täällä on sateiset ilmat ja nytkin sataa vettä. Onnellista uutta vuotta!
Willie Jarvey.

Elatus-muori

Kirj. Aina H—n.

Hän oli maannut jo vuosia tuossa ison tuvan karsinaloukossa olevassa puisessa vuoteessa. Oltiin oli hänen allaan ja joku vanha peite näitten päällä. Siinä hän virui villasukat jalossaan, musta liina päässä ja joku vanha, kulumut hampasmahka turkki peitteenä. Muoriparka oli talon erittäin reipas emäntä. Lapsia oli ollut useita, mutta ne olivat menneet kaiken maailman teitä. Kaksi heistä kuitenkin asui lähellä, mutta muori oli heillä unohtunut. Harvoin he muistivat, että sitä on olemassakaan tuolla syrjäkylällä olevassa, entisessä kotitalossa, joka oli joutunut vieraisiin käsiin. Hän, muori oli aina jäänyt taloon, ainakin muutama kiinteä omaisuus, ei kuitenkaan tavaraa, joka oli hyödyksi, mutta kuin muori kerran oli taloon niin jäänyt, niin oli ostajan pakko hänestä huolehtia, vaikka kuinka olisi vastenmielistä ollut. Siinä hänen kuolemaansa odotettiin aina päivästä päivään ja näyttikin viimein, kovana pakkasalvina toteutuvan talonväen toivo. Samaa toivoi muoriikin, sillä kovat oli kärsimykset; mutta avutonna vuoteessa vieraitten ihmisten vaivoja. Jalkansa oli halvaantuneet, ettei hän voinut yrittää omia voimia nousta; ja kätensäkin oli niin kangistuneet, kolostuneita takia, ettei voinut itse saada edes ruokaa suuhunsa, joten toisten täytyi häntä syöttää. Voi kuinka kateerasta se oli ja kuinka yksinäisiä hetkiä hän sai viettää, erittäinkin talven aikana. Aina sai olla yksin. Yöt olivat lämpimän pitkät — pohjolan tähtyt. Yksin hän makasi isossa tuvassa, talon väki nukkui toiseen huoneeseen. Illalla joku tyttönen toi hänelle ruoan, joutui autot hänen suuhunsa, toinen, joku lapsista, näytti valkeaa. Joutui syötettiin muori, sillä heitä tahtoi kannustaa puoli määrässä huoneessa syöttää tuota lastevaa muoria, jonka kätet olivat valkoiset kuin kuolemalla ja kasvot oli kovin kalpeat, mustan liinan ympäröivät, silmissä oli niin pelottavaa katkera ilme, ei yhtään kyyneltä ollut niitä vuosien enää kostuttanut. Kyynelväteet oli käteneet niistä. Kovat kärsimykset ja lämpimän tuksen tunne, että kuinka hyljätty ja unohtettu hän oli, oli muuttanut hänen luontonsa kivikovaksi. Mikään ei saanut häntä enää niin liikutuksi, että hän olisi voinut tuolla kaunistaa tyhjää kasvotensa. Omat lapsensa olivat hänet unohtaneet, äidin nimeä ei ollut hänelle vuosien annettu — muori — sillä nimellä häntä kutsuivat kaikki. Toisinaan, kesän aikana, oli muorista ollut hauskempikin hetkiä. Joskus haalattiin hänet ulos auringon valoon. Kesäinen ihannus virkisti hänen mieltänsä ja hän näytti ystävällisemmältä, joten talon lastenkin uskalsivat häntä lähestyä. Silloin muori innostui kertomaan nuoruudestaan, kuinka ihanaa silloin oli, silloin kukatkin olivat paljon kauniimpia kuin nykyään ja kuinka hauskaa oli lapsena ollut. Lasten mielestä muori ei näyttänyt kertomaan nuoruudestaan, kun hän kertoi niin kauniita juttuja, jota he uskalsivat lähestyä häntä ja suorin hänen harmaata, takkusta tukkaansa. Mutta toisin oli talvella, muori makasi niin käppyrässä ja värisi. Kun aikuisetkin katsoivat häntä niin peläten, kaukaa, niin miten he, lapset, tohtivat lähestyä. Varsinkin kylminä päivinä näytti muori mieltään ja tekävän tulla itsensä kanssa. Pappi hän ei kaivannut. Mitään lohdutusta ei kukaan voi enään hänelle antaa, mutta näki selvästi, että jotain hän odotti. Kuinka usein silmänsä kohosivatkaan oveen päin ja ylös hiljaisuudessa kuunteli hän, kun nukkua ei voinut, hän odotti askelten ääniä — voi, jos lähenisivät pakkusen narisevat askeleet ja ovi aukenisi, kun säteitten valossa näkisi jotain, joka lähenisi häntä ja kutsuiksi: äiti! Sen nimen jos vielä kuulisi — mutta sitä kuului, päivät

meni, muori odotti, talon väki myös odotti, sillä outo vieras, kuolema, oli tulossa, joku talon väestä hiljaa muotti ovea oisin, kuunteli jos kuullee muorin hengitystä.

Tuli taasen päivää. Jo saapui yksi tyttöistä, sanot pitäneen lähteen katsoamaan muoria. "Kuulin, että hän pian kuolee. Toin vehnäsä tullessani." Kuka tiesi, mitä muorin mielessä silloin liikut. Vehnäsä tulivat liian myöhään — siihen ne jäivät ikkunalaudalle — jos hän vähän he maistanut niitä. "Jää nyt tänne yöksi," pyyteli talon väki tytärtä, "ei taida olla pitkästi aikaa enään muorilla." "Tulen huomenna. En jouda olemaan. Kyllä hän voi elää huomiseen."

Yö tuli. Joku talon väestä kuunteli oven raosta. Ei kuulunut muorin hengitystä enää. Kaikki oli hiljaa. Kukaan valo löysi ikkunasta muorin vuoteelle. Siinä hän oli aivan käppyrässä niin kuin ennenkin — mutta ei värisänyt ruumis, ei kohonnut pää enään ovea kohti, odotus oli loppunut, rauha oli tullut. — Muorin ruumis oikastin seuraavana päivänä ja vierähti kylmään huoneeseen, sillä heittäjäiset piti viettää tuvan mukaan. Olihan hän taloon kuuluva. Muorista nyt jätettiin pois, kaikki tuntuu mustavan häntä. Hautajaisien odotettiin päivänä tuotiin muori sisälle isoon tuvaan ja laitettiin arkkun. Uusi valkoinen liina asetettiin päähän ja puettiin valkoiseen vaatteeseen. "Kas, kuinka kaunis muori nyt on", huudoittivat lapset, ja "muori-itkeä", huomatti joku. Ja todella muori näytti ikäänkuin olisi itkenyt, tuvan lämmössä. Vetsailin viirsi ja arkkun kääntäin tanssin pois. Kaikki koetettiin tehdä nyt ikäänkuin kristillinen tapa vahti. Nyt ei saanut vitkeä mitään siltä. Hautauspäivänä saapui paljon pitäjällä, talon jäseniä ja muutamia emäntiä, ja muorin lapset lähettyviltä myös. Ja heidän mielestään vainajalle olisi nyt pitänyt olla kaikki niin kunnioitettavana, ettei talon väki keidän mielestään tehnyt siinä kylin. Arkkun ympärillä he itkivät kyynelillä, mutta kuka tiesi, missä mielessä. Muori lensi arkkunsa valkoinen ruusu päätös, suunsa oli typpissä, kasvonsa näytti päättyviltä, ainakin olisi halunnut sanoa: "Mitä ja minua itketä; itkeäkää itseenne ja lapsianne, sillä kukaan keskenänne niin että sidotte rakkauden siteet lapseni lapsen ja vanhemman välillä, että ne eivät katkea silloin kun kasvot käyvät kurtitukseksi ja ruumis käppyrään, vaan kestävät kuolemaan asti ja ystävyyttä kaikkiin ihmisten kesken, että me kantaamme tukkasenlehtet ja ojentaisimme autuvan käden onnetoman turvaamiseen jo hänen elässään, emmekä itkiä tekkäkyneleitä hänen haudallaan."

Tämä tapaus on muistola lapsuuteni ajoilta, mutta tällaisia onnettomia on paljon vielä meidänkin päivinä ja on niin kaunista kuin tämä järjestelmä valitsee, sillä nykyisillä tuloilla ei voi työhänsä turvata itseään ja joukkoaan kunnolle. Joten vanhat ja avuttomat joutuvat kärsimään kaikenlaisista kurjuudesta. Teille muorille tässä on mieltämiä. Heittäkää turhuus pois, ruvekaa toimimaan luulla ole- en korjaamiseksi, että äidilläänne ja isilläänne olisi helpempi vanhuus kuin tämä kertomalla elatus-muorilla.

— Työläinen, ellet ole vielä yhtynyt järjestösi, niin yhdy viivyttelämättä. Joukkosi kutsuu sinua, järjestösi on sinua vailla ja etusi eivät tule ajetuksi muuten kuin liittymällä järjestösi.

Uudistakaa tilauksenne ajoissa ettei lakkautusta lehden lähettämisesä tule tapahtumaan!